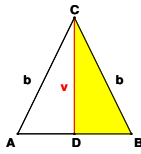

Zadatak 101 (Rea, gimnazija)

Visina jednakokračnog trokuta iznosi 20 cm, a osnovica se prema kraku odnosi kao 4 : 3. Koliki je polumjer tom trokutu upisane kružnice?

Rješenje 101

Sa slike vidi se:

$$v = |DC| = 20 \quad , \quad a = |AB| \quad , \quad b = |BC| = |AC| \quad , \quad \frac{a}{2} = |DB|$$

Uočimo pravokutan trokut DBC. Pomoću zadanog omjera i Pitagorina poučka dobije se sustav jednačbi:

$$\left. \begin{array}{l} |AB| : |BC| = 4 : 3 \\ |BC|^2 = |CD|^2 + |DB|^2 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a : b = 4 : 3 \\ b^2 = v^2 + \left(\frac{a}{2}\right)^2 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} 3 \cdot a = 4 \cdot b \quad / : 3 \\ b^2 = 20^2 + \left(\frac{1}{2} \cdot a\right)^2 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a = \frac{4}{3} \cdot b \\ b^2 = 400 + \left(\frac{1}{2} \cdot a\right)^2 \end{array} \right\} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow b^2 = 400 + \left(\frac{1}{2} \cdot \frac{4}{3} \cdot b\right)^2 \Rightarrow b^2 = 400 + \left(\frac{2}{3} \cdot b\right)^2 \Rightarrow b^2 = 400 + \frac{4}{9} \cdot b^2 \Rightarrow b^2 - \frac{4}{9} \cdot b^2 = 400 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \frac{5}{9} \cdot b^2 = 400 \quad / \cdot \frac{9}{5} \Rightarrow b^2 = 720 \quad / \sqrt{\quad} \Rightarrow b = \sqrt{720} \Rightarrow b = \sqrt{144 \cdot 5} \Rightarrow b = 12 \cdot \sqrt{5}.$$

Iz formula za površinu trokuta dobije se polumjer upisane kružnice:

$$\left. \begin{array}{l} P = \frac{a \cdot v}{2} \\ P = \rho \cdot s \end{array} \right\} \Rightarrow \rho \cdot s = \frac{a \cdot v}{2} \Rightarrow \left[\begin{array}{l} \text{poluopseg trokuta} \\ s = \frac{a + 2 \cdot b}{2} \end{array} \right] \Rightarrow \rho \cdot \frac{a + 2 \cdot b}{2} = \frac{a \cdot v}{2} \quad / \cdot \frac{2}{a + 2 \cdot b} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \rho = \frac{a \cdot v}{a + 2 \cdot b} \Rightarrow \rho = \frac{16 \cdot \sqrt{5} \cdot 20}{16 \cdot \sqrt{5} + 2 \cdot 12 \cdot \sqrt{5}} \Rightarrow \rho = \frac{16 \cdot \sqrt{5} \cdot 20}{40 \cdot \sqrt{5}} \Rightarrow \rho = 8 \text{ cm}.$$

Vježba 101

Visina jednakokračnog trokuta iznosi 20 cm, a osnovica se prema kraku odnosi kao 4 : 3. Koliki je opseg trokuta?

Rezultat: $40 \cdot \sqrt{5} \text{ cm}.$

Zadatak 102 (Rea, gimnazija)

Zbroj duljina stranica a i b trokuta iznosi 15, a duljine visina spuštenih na te stranice jesu 4 i 6. Nadite površinu trokuta.

Rješenje 102

$$\left. \begin{array}{l} P = \frac{a \cdot v_a}{2} \\ P = \frac{b \cdot v_b}{2} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a = \frac{2 \cdot P}{v_a} \\ b = \frac{2 \cdot P}{v_b} \end{array} \right\} \Rightarrow a + b = \frac{2 \cdot P}{v_a} + \frac{2 \cdot P}{v_b} \Rightarrow \left[\begin{array}{l} a + b = 15 \\ v_a = 4 \\ v_b = 6 \end{array} \right] \Rightarrow \frac{2 \cdot P}{4} + \frac{2 \cdot P}{6} = 15 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \frac{P}{2} + \frac{P}{3} = 15 \quad / \cdot 6 \Rightarrow 3 \cdot P + 2 \cdot P = 90 \Rightarrow 5 \cdot P = 90 \quad / : 5 \Rightarrow P = 18.$$

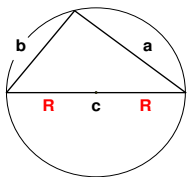
Vježba 102

Zbroj duljina stranica a i b trokuta iznosi 20, a duljine visina spuštenih na te stranice jesu 4 i 6. Nadite površinu trokuta.

Rezultat: 24.

Zadatak 103 (Rea, gimnazija)

Kružnici polumjera $R = 1.25$ upisan je pravokutan trokut površine $P = 1.25$. Nadite $a + b$.

Rješenje 103

$$c = 2 \cdot R = 2 \cdot 1.25 = 2.5 \quad , \quad P = \frac{a \cdot b}{2} \Rightarrow a \cdot b = 2 \cdot P = 2 \cdot 1.25 = 2.5$$

$$(a+b)^2 = a^2 + 2 \cdot a \cdot b + b^2 \quad | \sqrt{\quad} \Rightarrow a+b = \sqrt{a^2 + 2 \cdot a \cdot b + b^2} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow [a^2 + b^2 = c^2] \Rightarrow a+b = \sqrt{c^2 + 2 \cdot a \cdot b} \Rightarrow a+b = \sqrt{2.5^2 + 2 \cdot 2.5} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow a+b = \sqrt{6.25+5} \Rightarrow a+b = \sqrt{11.25} \Rightarrow a+b = \sqrt{\frac{1125}{100}} \Rightarrow a+b = \sqrt{\frac{45}{4}} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow a+b = \sqrt{\frac{9 \cdot 5}{4}} \Rightarrow a+b = \frac{3}{2} \cdot \sqrt{5}.$$

Vježba 103

Kružnici polumjera $R = 1.25$ upisan je pravokutan trokut površine $P = 1.25$. Nadite $a + b + c$.

Rezultat: $\frac{5+3 \cdot \sqrt{5}}{2}$.

Zadatak 104 (Goran, srednja škola)

U trokutu je $a + b = 27$, $P = 84$ i $\rho = 4$. Nadite $\sin \gamma$.

Rješenje 104

Ponovimo!

$$P = \rho \cdot s \quad , \quad 2 \cdot s = a + b + c \quad , \quad \rho = (s-c) \cdot \operatorname{tg} \frac{\gamma}{2} \quad , \quad \operatorname{tg} \gamma = \frac{2 \cdot \operatorname{tg} \frac{\gamma}{2}}{1 - \operatorname{tg}^2 \frac{\gamma}{2}} \quad , \quad \sin \gamma = \frac{\operatorname{tg} \gamma}{\sqrt{1 + \operatorname{tg}^2 \gamma}}$$

Računamo duljinu stranice c :

$$P = \rho \cdot s \Rightarrow s = \frac{P}{\rho} \Rightarrow s = \frac{84}{4} \Rightarrow s = 21 \Rightarrow c = 2 \cdot s - (a+b) \Rightarrow c = 2 \cdot 21 - 27 \Rightarrow c = 42 - 27 \Rightarrow c = 15.$$

Tražimo vrijednost $\sin \gamma$:

$$\rho = (s-c) \cdot \operatorname{tg} \frac{\gamma}{2} \Rightarrow \operatorname{tg} \frac{\gamma}{2} = \frac{\rho}{s-c} \Rightarrow \operatorname{tg} \frac{\gamma}{2} = \frac{4}{21-15} \Rightarrow \operatorname{tg} \frac{\gamma}{2} = \frac{4}{6} \Rightarrow \operatorname{tg} \frac{\gamma}{2} = \frac{2}{3}.$$

$$\operatorname{tg} \gamma = \frac{2 \cdot \operatorname{tg} \frac{\gamma}{2}}{1 - \operatorname{tg}^2 \frac{\gamma}{2}} \Rightarrow \operatorname{tg} \gamma = \frac{2 \cdot \frac{2}{3}}{1 - \left(\frac{2}{3}\right)^2} \Rightarrow \operatorname{tg} \gamma = \frac{\frac{4}{3}}{1 - \frac{4}{9}} \Rightarrow \operatorname{tg} \gamma = \frac{\frac{4}{3}}{\frac{5}{9}} \Rightarrow \operatorname{tg} \gamma = \frac{\frac{4}{3} \cdot 9}{5} \Rightarrow \operatorname{tg} \gamma = \frac{12}{5}.$$

$$\sin \gamma = \frac{\operatorname{tg} \gamma}{\sqrt{1 + \operatorname{tg}^2 \gamma}} \Rightarrow \sin \gamma = \frac{\frac{12}{5}}{\sqrt{1 + \left(\frac{12}{5}\right)^2}} \Rightarrow \sin \gamma = \frac{\frac{12}{5}}{\sqrt{1 + \frac{144}{25}}} \Rightarrow \sin \gamma = \frac{\frac{12}{5}}{\sqrt{\frac{169}{25}}}$$

$$\Rightarrow \sin \gamma = \frac{\frac{12}{5}}{\sqrt{\frac{169}{25}}} \Rightarrow \sin \gamma = \frac{\frac{12}{5}}{\frac{13}{5}} \Rightarrow \sin \gamma = \frac{12}{13}.$$

Vježba 104

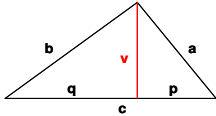
U trokutu je $a + b = 27$, $P = 84$ i $\rho = 4$. Nadite $\cos \gamma$.

Rezultat: $\cos \gamma = \frac{5}{13}$.

Zadatak 105 (Dado, maturant)

U pravokutnom trokutu $p = 2$, $q = 4$. Nadite površinu trokuta.

Rješenje 105

Sa slike vidi se:

$$v^2 = p \cdot q \quad / \sqrt{\quad} \Rightarrow v = \sqrt{p \cdot q} \quad , \quad c = p + q.$$

Površina trokuta iznosi:

$$P = \frac{c \cdot v}{2} \Rightarrow P = \frac{(p+q) \cdot \sqrt{p \cdot q}}{2} \Rightarrow P = \frac{(2+4) \cdot \sqrt{2 \cdot 4}}{2} \Rightarrow P = \frac{6 \cdot 2 \cdot \sqrt{2}}{2} \Rightarrow P = 6 \cdot \sqrt{2}.$$

Vježba 105

U pravokutnom trokutu $p = 8$, $q = 2$. Nadite površinu trokuta.

Rezultat: 20.

Zadatak 106 (Dado, maturant)

Kateta a odnosi se prema hipotenuzi c pravokutnog trokuta kao $3 : 5$. Opseg tog trokuta je 48 cm. Nadite površinu trokuta.

Rješenje 106

$$\left. \begin{array}{l} a : c = 3 : 5 \\ a^2 + b^2 = c^2 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a = 3 \cdot k \quad , \quad c = 5 \cdot k \\ a^2 + b^2 = c^2 \end{array} \right\} \Rightarrow (3 \cdot k)^2 + b^2 = (5 \cdot k)^2 \Rightarrow 9 \cdot k^2 + b^2 = 25 \cdot k^2 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow b^2 = 25 \cdot k^2 - 9 \cdot k^2 \Rightarrow b^2 = 16 \cdot k^2 \quad / \sqrt{\quad} \Rightarrow b = 4 \cdot k.$$

Budući da je zadan opseg trokuta, slijedi:

$$\left. \begin{array}{l} O = a + b + c \quad , \quad O = 48 \\ a = 3 \cdot k \quad , \quad b = 4 \cdot k \quad , \quad c = 5 \cdot k \end{array} \right\} \Rightarrow 3 \cdot k + 4 \cdot k + 5 \cdot k = 48 \Rightarrow 12 \cdot k = 48 \quad / : 12 \Rightarrow k = 4.$$

Površina trokuta iznosi:

$$\left. \begin{array}{l} a = 3 \cdot k = 3 \cdot 4 = 12 \\ b = 4 \cdot k = 4 \cdot 4 = 16 \\ P = \frac{a \cdot b}{2} \end{array} \right\} \Rightarrow P = \frac{12 \cdot 16}{2} \Rightarrow P = 96 \text{ cm}^2.$$

Vježba 106

Kateta a odnosi se prema hipotenuzi c pravokutnog trokuta kao $3 : 5$. Opseg tog trokuta je 48 cm. Nadite hipotenuzu.

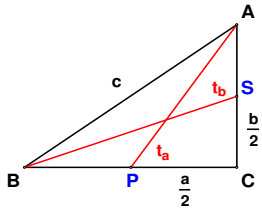
Rezultat: $c = 20$ cm.

Zadatak 107 (Dado, maturant)

Duljine težišnica povučениh iz vrhova šiljastih kutova pravokutnog trokuta iznose 7 cm i 4 cm. Koliko iznosi duljina hipotenuze pravokutnog trokuta?

Rješenje 107

Težišnica je spojnica vrha trokuta sa polovištem nasuprotne stranice.

Sa slike vidi se:

$$|AB| = c, |BC| = a, |CA| = b, |PC| = \frac{a}{2}, |CS| = \frac{b}{2}$$

$$|AP| = t_a, |BS| = t_b$$

Uočimo tri pravokutna trokuta: $\triangle ABC$, $\triangle BCS$ i $\triangle PCA$. Za svaki od njih napišemo Pitagorin poučak:

$$\left. \begin{array}{l} |AP|^2 = |PC|^2 + |CA|^2 \\ |BS|^2 = |BC|^2 + |CS|^2 \\ |AB|^2 = |BC|^2 + |CA|^2 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} t_a^2 = \left(\frac{a}{2}\right)^2 + b^2 \\ t_b^2 = a^2 + \left(\frac{b}{2}\right)^2 \\ c^2 = a^2 + b^2 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} t_a^2 = \frac{a^2}{4} + b^2 \\ t_b^2 = a^2 + \frac{b^2}{4} \\ c^2 = a^2 + b^2 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} t_a^2 = \frac{a^2}{4} + b^2 \quad / \cdot 4 \\ t_b^2 = a^2 + \frac{b^2}{4} \quad / \cdot 4 \\ c^2 = a^2 + b^2 \end{array} \right\} \Rightarrow$$

$$\left. \begin{array}{l} 4 \cdot t_a^2 = a^2 + 4 \cdot b^2 \\ \Rightarrow 4 \cdot t_b^2 = 4 \cdot a^2 + b^2 \\ c^2 = a^2 + b^2 \end{array} \right\} \Rightarrow \left[\begin{array}{l} \text{zbrojimo prve} \\ \text{dviije jednakosti} \end{array} \right] \Rightarrow \left. \begin{array}{l} 4 \cdot t_a^2 + 4 \cdot t_b^2 = 5 \cdot a^2 + 5 \cdot b^2 \\ c^2 = a^2 + b^2 \end{array} \right\} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left. \begin{array}{l} 4 \cdot (t_a^2 + t_b^2) = 5 \cdot (a^2 + b^2) \\ c^2 = a^2 + b^2 \end{array} \right\} \Rightarrow 4 \cdot (t_a^2 + t_b^2) = 5 \cdot c^2 \Rightarrow c^2 = \frac{4 \cdot (t_a^2 + t_b^2)}{5} \Rightarrow c^2 = \frac{4 \cdot (7^2 + 4^2)}{5} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow c^2 = \frac{4 \cdot (49 + 16)}{5} \Rightarrow c^2 = \frac{4 \cdot 65}{5} \Rightarrow c^2 = 52 \quad / \sqrt{\quad} \Rightarrow c = \sqrt{52} \Rightarrow c = \sqrt{4 \cdot 13} \Rightarrow c = 2 \cdot \sqrt{13} \text{ cm.}$$

Vježba 107

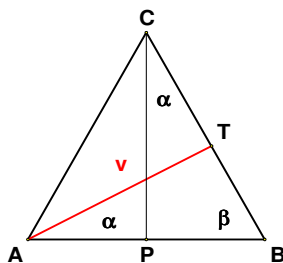
Duljine težišnica povučeni iz vrhova šiljastih kutova pravokutnog trokuta iznose 4 cm i 3 cm. Koliko iznosi duljina hipotenuze pravokutnog trokuta?

Rezultat: $c = 2 \cdot \sqrt{5} \text{ cm.}$

Zadatak 108 (Željka, gimnazija)

Osnovica jednakokravnog trokuta iznosi 30 cm, a visina 20 cm. Nadite duljinu visine spuštene na krak.

Rješenje 108

Sa slike vidi se:

$$|AB| = 30, |PC| = 20, v = |AT| = 30, |PB| = \frac{1}{2} \cdot |AB| = 15.$$

Uočimo pravokutan trokut PBC i pomoću Pitagorina poučka izračunamo duljinu kraka $|BC|$:

$$\begin{aligned} |BC|^2 &= |PC|^2 + |PB|^2 \Rightarrow |BC|^2 = 20^2 + 15^2 \Rightarrow |BC|^2 = 400 + 225 \Rightarrow \\ &\Rightarrow |BC|^2 = 625 \quad / \sqrt{\quad} \Rightarrow |BC| = 25 \text{ cm.} \end{aligned}$$

1. inačica

Budući da su trokuti $\triangle ABT$ i $\triangle PBC$ slični (imaju iste kutove), slijedi razmjer:

$$|PC| : |BC| = |AT| : |AB| \Rightarrow 20 : 25 = v : 30 \Rightarrow 25 \cdot v = 20 \cdot 30 \Rightarrow v = \frac{20 \cdot 30}{25} \Rightarrow v = 24 \text{ cm.}$$

2. inačica

Površina trokuta ABC može se izraziti na dva načina:

$$\frac{|AB| \cdot |PC|}{2} = \frac{|BC| \cdot |AT|}{2} \Rightarrow \frac{30 \cdot 20}{2} = \frac{25 \cdot v}{2} \cdot \frac{2}{25} \Rightarrow v = \frac{30 \cdot 20}{25} \Rightarrow v = 24 \text{ cm.}$$

Vježba 108

Osnovica jednakokračnog trokuta iznosi 120 cm, a visina 80 cm. Nadite duljinu visine spuštene na krak.

Rezultat: 96 cm.

Zadatak 109 (Ivan, pomorska škola)

Vrhovi trokuta su točke A(1, 2), B(-2, 3) i C(-4, -1). Nadite jednadžbu pravca na kojem je težišnica trokuta iz vrha A.

Rješenje 109

Ponovimo!

Težišnica trokuta je spojnica polovišta stranice sa suprotnim vrhom trokuta.

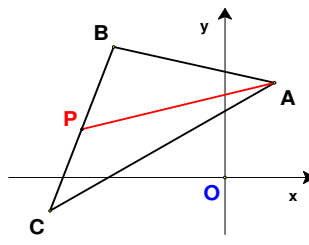
Ako točka P(x, y) raspolavlja dužinu \overline{AB} , $A(x_1, y_1)$, $B(x_2, y_2)$, tada je:

$$x = \frac{x_1 + x_2}{2}, \quad y = \frac{y_1 + y_2}{2}.$$

Jednadžba pravca točkama $A(x_1, y_1)$ i $B(x_2, y_2)$ glasi:

$$y - y_1 = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} \cdot (x - x_1).$$

Neka je točka P polovište dužine \overline{BC} . Koordinate točke P iznose:

$$\left. \begin{array}{l} B(-2, 3) = B(x_1, y_1) \\ C(-4, -1) = C(x_2, y_2) \\ P\left(\frac{x_1 + x_2}{2}, \frac{y_1 + y_2}{2}\right) \end{array} \right\} \Rightarrow P\left(\frac{-2-4}{2}, \frac{3-1}{2}\right) = P(-3, 1).$$

Jednadžba pravca AP, na kojem je težišnica trokuta iz vrha A, glasi

$$\left. \begin{array}{l} A(1, 2) = A(x_1, y_1) \\ P(-3, 1) = P(x_2, y_2) \\ y - y_1 = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} \cdot (x - x_1) \end{array} \right\} \Rightarrow y - 2 = \frac{1-2}{-3-1} \cdot (x-1) \Rightarrow y - 2 = \frac{-1}{-4} \cdot (x-1) \Rightarrow y - 2 = \frac{1}{4} \cdot (x-1) \Rightarrow$$

$$\Rightarrow y - 2 = \frac{1}{4} \cdot x - \frac{1}{4} \Rightarrow y = \frac{1}{4} \cdot x - \frac{1}{4} + 2 \Rightarrow y = \frac{1}{4} \cdot x + \frac{7}{4}.$$

Vježba 109

Vrhovi trokuta su točke A(2, 4), B(-4, 6), C(-8, -2). Nadite jednadžbu pravca na kojem je težišnica trokuta iz vrha A.

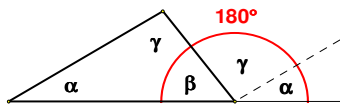
Rezultat: $y = \frac{1}{4} \cdot x + \frac{7}{2}$.

Zadatak 110 (Marija, maturantica)

Koliki su kutovi trokuta ako se odnose kao 1 : 3 : 5?

Rješenje 110

Ponovimo!

Zbroj kutova u trokutu je 180° :

$$\alpha + \beta + \gamma = 180^0.$$

Budući da je zadan odnos među kutovima, slijedi:

$$\left. \begin{array}{l} \alpha : \beta : \gamma = 1 : 3 : 5 \\ \alpha + \beta + \gamma = 180^0 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} \alpha = x, \beta = 3 \cdot x, \gamma = 5 \cdot x \\ \alpha + \beta + \gamma = 180^0 \end{array} \right\} \Rightarrow x + 3 \cdot x + 5 \cdot x = 180^0 \Rightarrow 9 \cdot x = 180^0 \quad /:9 \Rightarrow x = 20^0.$$

Kutovi trokuta iznose:

$$\left. \begin{array}{l} \alpha = x \\ \beta = 3 \cdot x \\ \gamma = 5 \cdot x \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} \alpha = 20^0 \\ \beta = 3 \cdot 20^0 \\ \gamma = 5 \cdot 20^0 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} \alpha = 20^0 \\ \beta = 60^0 \\ \gamma = 100^0 \end{array} \right\}.$$

Vježba 110

Koliki su kutovi trokuta ako se odnose kao 2 : 2 : 5?

Rezultat: $\alpha = 40^0$, $\beta = 40^0$, $\gamma = 100^0$.

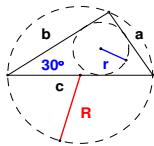
Zadatak 111 (Marija, maturantica)

Jedan kut pravokutnog trokuta iznosi 30° . Koliki je omjer polumjera opisane i upisane kružnice tom trokutu?

Rješenje 111

Ponovimo!

U pravokutnom trokutu kateta a i b te hipotenuze c, polumjer:

- opisane kružnice glasi: $R = \frac{c}{2}$
- upisane kružnice glasi: $r = \frac{a \cdot b}{a + b + c}$.

Budući da je jedan šiljasti kut 30° , slijedi:

$$\left. \begin{array}{l} \sin 30^0 = \frac{a}{c} \\ \cos 30^0 = \frac{b}{c} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a = c \cdot \sin 30^0 \\ b = c \cdot \cos 30^0 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a = \frac{1}{2} \cdot c \\ b = \frac{\sqrt{3}}{2} \cdot c \end{array} \right\}.$$

Računamo omjer polumjera opisane i upisane kružnice:

$$\begin{aligned} \frac{R}{r} &= \frac{\frac{c}{2}}{\frac{a \cdot b}{a + b + c}} \Rightarrow \frac{R}{r} = \frac{c \cdot (a + b + c)}{2 \cdot a \cdot b} \Rightarrow \frac{R}{r} = \frac{c \cdot \left(\frac{1}{2} \cdot c + \frac{\sqrt{3}}{2} \cdot c + c \right)}{2 \cdot \frac{1}{2} \cdot c \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} \cdot c} \Rightarrow \frac{R}{r} = \frac{c^2 \cdot \left(\frac{1}{2} + \frac{\sqrt{3}}{2} + 1 \right)}{\frac{\sqrt{3}}{2} \cdot c^2} \Rightarrow \\ &\Rightarrow \frac{R}{r} = \frac{\frac{1 + \sqrt{3}}{2} + 1}{\frac{\sqrt{3}}{2}} \Rightarrow \frac{R}{r} = \frac{1 + \sqrt{3} + 2}{\sqrt{3}} \Rightarrow \frac{R}{r} = \frac{3 + \sqrt{3}}{\sqrt{3}} \Rightarrow \left[\begin{array}{l} \text{racionalizacija} \\ \text{nazivnika} \end{array} \right] \Rightarrow \end{aligned}$$

$$\Rightarrow \frac{R}{r} = \frac{3 + \sqrt{3}}{\sqrt{3}} \cdot \frac{\sqrt{3}}{\sqrt{3}} \Rightarrow \frac{R}{r} = \frac{3 \cdot \sqrt{3} + (\sqrt{3})^2}{(\sqrt{3})^2} \Rightarrow \frac{R}{r} = \frac{3 \cdot \sqrt{3} + 3}{3} \Rightarrow \frac{R}{r} = \frac{3 \cdot (\sqrt{3} + 1)}{3} \Rightarrow \frac{R}{r} = \frac{\sqrt{3} + 1}{1}$$

Vježba 111

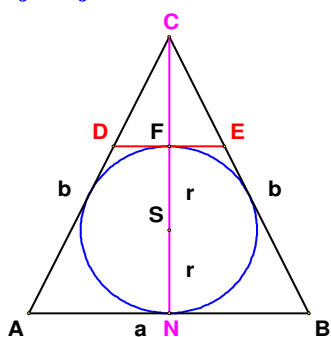
Jedan kut pravokutnog trokuta iznosi 60° . Koliki je omjer polumjera opisane i upisane kružnice tom trokutu?

Rezultat: $\frac{R}{r} = \frac{\sqrt{3} + 1}{1}$.

Zadatak 112 (Marija, maturantica)

U jednakokrtačan trokut osnovice 12 cm i kraka 10 cm upisana je kružnica. Koliki je odrezak tangente kružnice paralelne s osnovicom između krakova trokuta?

Rješenje 112

Sa slike vidi se:

$$a = |AB| = 12 \text{ cm}, \quad b = |BC| = |AC| = 10 \text{ cm}, \quad |NB| = 6 \text{ cm}$$

$$|NF| = 2 \cdot r, \quad |NC| = v, \quad |FC| = v - 2 \cdot r.$$

Najprije odredimo duljinu visine $v = |NC|$ trokuta ABC. Iz pravokutnog trokuta NBC i pomoću Pitagorina poučka dobije se:

$$\begin{aligned} |NC|^2 &= |BC|^2 - |NB|^2 \Rightarrow v^2 = 10^2 - 6^2 \Rightarrow v^2 = 100 - 36 \Rightarrow \\ &\Rightarrow v^2 = 64 \quad / \sqrt{\quad} \Rightarrow v = 8 \text{ cm}. \end{aligned}$$

Da bismo našli polumjer upisane kružnice trokutu ABC, uporabit ćemo dvije formule za njegovu površinu:

$$\left. \begin{aligned} P &= r \cdot s, \quad s = \frac{a + 2 \cdot b}{2} \\ P &= \frac{a \cdot v}{2} \end{aligned} \right\} \Rightarrow \left. \begin{aligned} P &= r \cdot \frac{a + 2 \cdot b}{2} \\ P &= \frac{a \cdot v}{2} \end{aligned} \right\} \Rightarrow r \cdot \frac{a + 2 \cdot b}{2} = \frac{a \cdot v}{2} \quad / \cdot \frac{2}{a + 2 \cdot b} \Rightarrow r = \frac{a \cdot v}{a + 2 \cdot b} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow r = \frac{12 \cdot 8}{12 + 2 \cdot 10} \Rightarrow r = \frac{96}{32} \Rightarrow r = 3 \text{ cm}.$$

Budući da su trokuti $\triangle ABC$ i $\triangle DEC$ slični (jer imaju iste kutove), vrijedi omjer iz kojeg dobijemo duljinu odreska $|DE|$ tangente.

$$\begin{aligned} |AB| : |DE| &= |NC| : |FC| \Rightarrow a : |DE| = v : (v - 2 \cdot r) \Rightarrow |DE| \cdot v = a \cdot (v - 2 \cdot r) \Rightarrow |DE| = \frac{a \cdot (v - 2 \cdot r)}{v} \Rightarrow \\ &\Rightarrow |DE| = \frac{12 \cdot (8 - 2 \cdot 3)}{8} \Rightarrow |DE| = \frac{12 \cdot 2}{8} \Rightarrow |DE| = 3 \text{ cm}. \end{aligned}$$

Vježba 112

U jednakokrtačan trokut osnovice 12 cm i kraka 10 cm upisana je kružnica. Kolika je njezina površina?

Rezultat: $P = 9 \cdot \pi \text{ cm}^2$.

Zadatak 113 (Anamarija, maturantica TUPŠ)

Pravokutan trokut ima površinu 24 cm^2 i hipotenuzu duljine 10 cm. Nađite opseg trokuta.

Rješenje 113

1. inačica

$$P = \frac{a \cdot b}{2} \Rightarrow \frac{a \cdot b}{2} = 24 \quad / \cdot 2 \Rightarrow a \cdot b = 48.$$

Promatramo formulu za kvadrat zbroja duljina kateta:

$$(a+b)^2 = a^2 + 2 \cdot a \cdot b + b^2 \Rightarrow (a+b)^2 = a^2 + 2 \cdot a \cdot b + b^2 \quad / \sqrt{\quad} \Rightarrow a+b = \sqrt{a^2 + 2 \cdot a \cdot b + b^2} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left[\text{Pitagorin poučak} \right] \Rightarrow a+b = \sqrt{c^2 + 2 \cdot a \cdot b} \Rightarrow a+b = \sqrt{10^2 + 2 \cdot 48} \Rightarrow a+b = \sqrt{100+96} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow a+b = \sqrt{196} \Rightarrow a+b = 14 \text{ cm.}$$

Opseg pravokutnog trokuta iznosi:

$$O = a+b+c \Rightarrow O = (a+b)+c \Rightarrow O = 14 \text{ cm} + 10 \text{ cm} \Rightarrow O = 24 \text{ cm.}$$

2. inačica

$$P = \frac{a \cdot b}{2} \Rightarrow \frac{a \cdot b}{2} = 24 \quad / \cdot 2 \Rightarrow a \cdot b = 48.$$

Uporabom Pitagorina poučka postavimo sustav jednačbi:

$$\left. \begin{array}{l} a^2 + b^2 = c^2 \\ a \cdot b = 48 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a^2 + b^2 = 10^2 \\ a \cdot b = 48 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a^2 + b^2 = 100 \\ b = \frac{48}{a} \end{array} \right\} \Rightarrow a^2 + \left(\frac{48}{a}\right)^2 = 100 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow a^2 + \frac{2304}{a^2} = 100 \quad / \cdot a^2 \Rightarrow a^4 + 2304 = 100 \cdot a^2 \Rightarrow a^4 - 100 \cdot a^2 + 2304 = 0 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left[\begin{array}{l} \text{bikvadratna jednačba,} \\ \text{supstitucija: } a^2 = t \end{array} \right] \Rightarrow \left. \begin{array}{l} t^2 - 100 \cdot t + 2304 = 0 \\ a=1, b=-100, c=2304 \end{array} \right\} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \left. \begin{array}{l} a=1, b=-100, c=2304 \\ t_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4 \cdot a \cdot c}}{2 \cdot a} \end{array} \right\} \Rightarrow t_{1,2} = \frac{100 \pm \sqrt{10000 - 4 \cdot 1 \cdot 2304}}{2 \cdot 1} \Rightarrow t_{1,2} = \frac{100 \pm \sqrt{10000 - 9216}}{2 \cdot 1} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow t_{1,2} = \frac{100 \pm \sqrt{784}}{2} \Rightarrow t_{1,2} = \frac{100 \pm 28}{2} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} t_1 = \frac{100+28}{2} \\ t_2 = \frac{100-28}{2} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} t_1 = \frac{128}{2} \\ t_2 = \frac{72}{2} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} t_1 = 64 \\ t_2 = 36 \end{array} \right\}.$$

Vraćamo se na supstituciju:

$$\left. \begin{array}{l} t = 64 \\ a^2 = t \end{array} \right\} \Rightarrow a^2 = 64 \quad / \sqrt{\quad} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a_1 = 8 \\ a_2 = -8 \text{ nema smisla} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a = 8 \\ b = \frac{48}{8} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a = 8 \text{ cm} \\ b = 6 \text{ cm} \end{array} \right\} \Rightarrow a+b = 14 \text{ cm.}$$

$$\left. \begin{array}{l} t = 36 \\ a^2 = t \end{array} \right\} \Rightarrow a^2 = 36 \quad / \sqrt{\quad} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a_1 = 6 \\ a_2 = -6 \text{ nema smisla} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a = 6 \\ b = \frac{48}{6} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a = 6 \text{ cm} \\ b = 8 \text{ cm} \end{array} \right\} \Rightarrow a+b = 14 \text{ cm.}$$

Opseg pravokutnog trokuta iznosi:

$$O = a+b+c \Rightarrow O = (a+b)+c \Rightarrow O = 14 \text{ cm} + 10 \text{ cm} \Rightarrow O = 24 \text{ cm.}$$

Vježba 113

Pravokutan trokut ima površinu 24 cm^2 i hipotenuzu duljine 10 cm . Nadite duljinu visine na hipotenuzu.

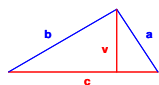
Rezultat: $v_c = 4.8 \text{ cm}$.

Zadatak 114 (Anamarija, maturantica TUPŠ)

U pravokutnom trokutu omjer kateta je $a : b = \sqrt{3}$, a visina na hipotenuzu je $v = 3$ cm. Nađi hipotenuzu.

Rješenje 114

Ponovimo!

$$\text{Pitagorin poučak: } a^2 + b^2 = c^2, \quad a \cdot b = c \cdot v$$
$$a \cdot b = 0 \Leftrightarrow a = 0 \text{ ili } b = 0 \text{ ili } a = b = 0, \quad a = (\sqrt{a})^2.$$

Prikažimo katetu b kao funkciju hipotenuze c :

$$\left. \begin{array}{l} a : b = \sqrt{3} \\ a \cdot b = c \cdot v \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} \frac{a}{b} = \sqrt{3} \\ a \cdot b = c \cdot 3 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a = \sqrt{3} \cdot b \\ a \cdot b = 3 \cdot c \end{array} \right\} \Rightarrow \sqrt{3} \cdot b \cdot b = 3 \cdot c \Rightarrow \sqrt{3} \cdot b^2 = 3 \cdot c \quad /: \sqrt{3} \Rightarrow b^2 = \sqrt{3} \cdot c.$$

Prikažimo katetu a kao funkciju hipotenuze c :

$$\left. \begin{array}{l} a = \sqrt{3} \cdot b \\ b^2 = \sqrt{3} \cdot c \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a = \sqrt{3} \cdot b \quad /^2 \\ b^2 = \sqrt{3} \cdot c \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} a^2 = 3 \cdot b^2 \\ b^2 = \sqrt{3} \cdot c \end{array} \right\} \Rightarrow a^2 = 3 \cdot \sqrt{3} \cdot c.$$

Uporabom Pitagorina poučka dobije se duljina hipotenuze c :

$$\left. \begin{array}{l} a^2 = 3 \cdot \sqrt{3} \cdot c \\ b^2 = \sqrt{3} \cdot c \\ a^2 + b^2 = c^2 \end{array} \right\} \Rightarrow 3 \cdot \sqrt{3} \cdot c + \sqrt{3} \cdot c = c^2 \Rightarrow 4 \cdot \sqrt{3} \cdot c = c^2 \Rightarrow 4 \cdot \sqrt{3} \cdot c - c^2 = 0 \Rightarrow$$
$$\Rightarrow c \cdot (4 \cdot \sqrt{3} - c) = 0 \Rightarrow \left. \begin{array}{l} c = 0 \text{ nema smisla} \\ 4 \cdot \sqrt{3} - c = 0 \end{array} \right\} \Rightarrow c = 4 \cdot \sqrt{3} \text{ cm.}$$

Vježba 114

U pravokutnom trokutu omjer kateta je $a : b = \sqrt{3}$, a visina na hipotenuzu je $v = 1$ cm. Nađi hipotenuzu.

Rezultat: $c = \frac{4 \cdot \sqrt{3}}{3} \text{ cm.}$

Zadatak 115 (Vlatka, srednja škola)

Nađi udaljenost od vrha A do težišta T trokuta zadanog sa $A(0, 2)$, $B(4, 0)$, $C(2, 8)$.

Rješenje 115

Ponovimo!

Trokut koji je određen točkama $A(x_1, y_1)$, $B(x_2, y_2)$ i $C(x_3, y_3)$ ima težište:

$$T \left(\frac{x_1 + x_2 + x_3}{3}, \frac{y_1 + y_2 + y_3}{3} \right).$$

Međusobna udaljenost točaka $A(x_1, y_1)$ i $B(x_2, y_2)$ je:

$$|AB| = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2}.$$

Odredimo težište trokuta kojemu su zadani vrhovi:

$$\left. \begin{array}{l} A(x_1, y_1) = A(0, 2) \\ B(x_2, y_2) = B(4, 0) \\ C(x_3, y_3) = C(2, 8) \end{array} \right\} \Rightarrow T\left(\frac{0+4+2}{3}, \frac{2+0+8}{3}\right) \Rightarrow T\left(\frac{6}{3}, \frac{10}{3}\right) \Rightarrow T\left(2, \frac{10}{3}\right).$$

Udaljenost od vrha A do težišta T iznosi:

$$\left. \begin{array}{l} A(x_1, y_1) = A(0, 2) \\ T(x_2, y_2) = T\left(2, \frac{10}{3}\right) \end{array} \right\} \Rightarrow \left[|AT| = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2} \right] \Rightarrow |AT| = \sqrt{(2-0)^2 + \left(\frac{10}{3}-2\right)^2} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow |AT| = \sqrt{2^2 + \left(\frac{4}{3}\right)^2} \Rightarrow |AT| = \sqrt{4 + \frac{16}{9}} \Rightarrow |AT| = \sqrt{\frac{36+16}{9}} \Rightarrow |AT| = \sqrt{\frac{52}{9}} \Rightarrow \left[\text{djelomično korjenovanje} \right] \Rightarrow$$

$$\Rightarrow |AT| = \sqrt{\frac{4 \cdot 13}{9}} \Rightarrow |AT| = \frac{2}{3} \cdot \sqrt{13}.$$

Vježba 115

Nađi udaljenost od vrha A do težišta T trokuta zadanog sa A(2, 2), B(2, 0), C(2, 8).

Rezultat: $\frac{4}{3}$.

Zadatak 116 (Anamarija, Sanela, maturantice gimnazije)

Zadani su vrhovi jednakostraničnog trokuta A(1, 2), B(3, 1). Nađi jednadžbu pravca na kojem leži vrh C.

Rješenje 116

Ponovimo!

Koeficijent smjera pravca točkama A(x₁, y₁) i B(x₂, y₂):

$$k = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1}.$$

Polovište dužine određene točkama A(x₁, y₁) i B(x₂, y₂) je:

$$P\left(\frac{x_1 + x_2}{2}, \frac{y_1 + y_2}{2}\right).$$

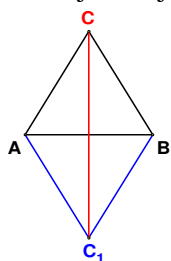
Uvjet okomitosti pravaca y = k₁ · x + l₁ i y = k₂ · x + l₂:

$$k_1 \cdot k_2 = -1 \Rightarrow k_2 = -\frac{1}{k_1}.$$

Jednadžba pravca točkom A(x₁, y₁) kojemu je zadan koeficijent smjera k:

$$y - y_1 = k \cdot (x - x_1).$$

Točka C leži na pravcu kojem pripada visina jednakostraničnog trokuta ABC. Najprije odredimo koeficijent smjera pravca AB:

$$\left. \begin{array}{l} A(x_1, y_1) = A(1, 2) \\ B(x_2, y_2) = B(3, 1) \\ k = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} \end{array} \right\} \Rightarrow k = \frac{1-2}{3-1} \Rightarrow k = -\frac{1}{2}.$$

Nademo polovište P dužine \overline{AB} :

$$\left. \begin{array}{l} A(x_1, y_1) = A(1, 2) \\ B(x_2, y_2) = B(3, 1) \\ P\left(\frac{x_1+x_2}{2}, \frac{y_1+y_2}{2}\right) \end{array} \right\} \Rightarrow P\left(\frac{1+3}{2}, \frac{2+1}{2}\right) \Rightarrow P\left(\frac{4}{2}, \frac{3}{2}\right) \Rightarrow P\left(2, \frac{3}{2}\right).$$

Budući da je traženi pravac okomit na pravac AB i prolazi točkom P, slijedi:

$$\left. \begin{array}{l} k_1 = -\frac{1}{2}, k_2 = -\frac{1}{k_1} \\ P(x_1, y_1) = P\left(2, \frac{3}{2}\right) \\ y - y_1 = k \cdot (x - x_1) \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} k = k_2 = 2 \\ P(x_1, y_1) = P\left(2, \frac{3}{2}\right) \\ y - y_1 = k \cdot (x - x_1) \end{array} \right\} \Rightarrow y - \frac{3}{2} = 2 \cdot (x - 2) \Rightarrow y - \frac{3}{2} = 2 \cdot x - 4 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow y = 2 \cdot x - 4 + \frac{3}{2} \Rightarrow y = 2 \cdot x - \frac{5}{2} \quad /:2 \Rightarrow 2 \cdot y = 4 \cdot x - 5 \Rightarrow 4 \cdot x - 2 \cdot y - 5 = 0.$$

Sa slike vidi se da postoje dva rješenja, tj. dva jednakostranična trokuta: $\triangle ABC$ i $\triangle ABC_1$.

Vježba 116

Zadani su vrhovi jednakostraničnog trokuta B(1, 2), C(3, 1). Nađi jednadžbu pravca na kojem leži vrh A.

Rezultat: $4 \cdot x - 2 \cdot y - 5 = 0.$

Zadatak 117 (Anamarija, maturantica TUPŠ)

Kolika je površina trokuta koji određuju koordinatne osi i tangenta na kružnicu $x^2 + y^2 = 4$ s diralištem $T(1, \sqrt{3})$?

Rješenje 117

Ponovimo!

Ako je zadana središnja jednadžba kružnice $x^2 + y^2 = r^2$, jednadžba tangente u točki $D(x_1, y_1)$ je:

$$x_1 \cdot x + y_1 \cdot y = r^2.$$

Ako je zadan segmentni oblik jednadžbe pravca $\frac{x}{m} + \frac{y}{n} = 1$, površina trokuta koji određuju koordinatne osi i pravac glasi:

$$P = \frac{|m \cdot n|}{2}.$$

Jednadžba tangente glasi:

$$\left. \begin{array}{l} T(x_1, y_1) = T(1, \sqrt{3}) \\ x^2 + y^2 = 4 \\ x_1 \cdot x + y_1 \cdot y = r^2 \end{array} \right\} \Rightarrow 1 \cdot x + \sqrt{3} \cdot y = 4 \Rightarrow x + \sqrt{3} \cdot y = 4 \quad /:4 \Rightarrow \frac{x}{4} + \frac{\sqrt{3} \cdot y}{4} = 1 \Rightarrow \frac{x}{4} + \frac{y}{\frac{4}{\sqrt{3}}} = 1.$$

Površina trokuta iznosi:

$$\left. \begin{aligned} \frac{x}{4} + \frac{y}{4} = 1, m=4, n=\frac{4}{\sqrt{3}} \\ P = \frac{|m \cdot n|}{2} \end{aligned} \right\} \Rightarrow P = \frac{\left| 4 \cdot \frac{4}{\sqrt{3}} \right|}{2} \Rightarrow P = 2 \cdot \frac{4}{\sqrt{3}} \Rightarrow P = \frac{8}{\sqrt{3}} \Rightarrow \left[\begin{array}{l} \text{racionalizacija} \\ \text{nazivnika} \end{array} \right] \Rightarrow$$

$$\Rightarrow P = \frac{8}{\sqrt{3}} \cdot \frac{\sqrt{3}}{\sqrt{3}} \Rightarrow P = \frac{8 \cdot \sqrt{3}}{3}.$$

Vježba 117

Kolika je površina trokuta koji određuju koordinatne osi i tangenta na kružnicu $x^2 + y^2 = 4$ s diralištem $T(\sqrt{3}, 1)$?

Rezultat: $\frac{8 \cdot \sqrt{3}}{3}$.

Zadatak 118 (Zoran, Luka, Jan, maturanti gimnazije)

Pod kojim se kutom iz ortocentra (presjek visina) vidi stranica \overline{AC} , ako je kut $\beta = 40^\circ$?

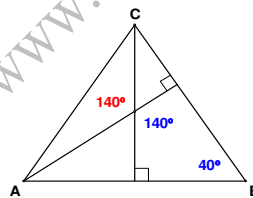
Rješenje 118

Ponovimo!

Zbroj kutova u trokutu je 180° . Zbroj kutova u četverokutu je 360° .

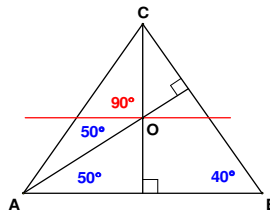

1. inačica

Traženi kut je 140° .

2. inačica (Jan Toth, maturant gimnazije)

Traženi kut AOC je $50^\circ + 90^\circ = 140^\circ$.

Vježba 118

Pod kojim se kutom iz ortocentra (presjek visina) vidi stranica \overline{AC} , ako je kut $\beta = 50^\circ$?

Rezultat: 130° .

Zadatak 119 (Zoran, Luka, Jan, maturanti gimnazije)

Za duljine stranica a, b, c i poluopseg s trokuta vrijedi $4 \cdot s \cdot (s - a) = 3 \cdot b \cdot c$. Nadite kut α .

Rješenje 119

Ponovimo!

Poučak o kosinusima:

$$\cos \alpha = \frac{b^2 + c^2 - a^2}{2 \cdot b \cdot c}, \quad \cos \beta = \frac{a^2 + c^2 - b^2}{2 \cdot a \cdot c}, \quad \cos \gamma = \frac{a^2 + b^2 - c^2}{2 \cdot a \cdot b}.$$

Poluopseg trokuta:

$$s = \frac{a+b+c}{2}, \quad a, b, c \text{ duljine stranica trokuta.}$$

$$(x-y) \cdot (x+y) = x^2 - y^2.$$

Računamo kut α :

$$\begin{aligned} 4 \cdot s \cdot (s - a) &= 3 \cdot b \cdot c \Rightarrow 4 \cdot \frac{a+b+c}{2} \cdot \left(\frac{a+b+c}{2} - a \right) = 3 \cdot b \cdot c \Rightarrow 2 \cdot (a+b+c) \cdot \frac{a+b+c-2 \cdot a}{2} = 3 \cdot b \cdot c \Rightarrow \\ &\Rightarrow (a+b+c) \cdot (b+c-a) = 3 \cdot b \cdot c \Rightarrow (b+c+a) \cdot (b+c-a) = 3 \cdot b \cdot c \Rightarrow (b+c)^2 - a^2 = 3 \cdot b \cdot c \Rightarrow \\ &\Rightarrow b^2 + 2 \cdot b \cdot c + c^2 - a^2 = 3 \cdot b \cdot c \Rightarrow b^2 + c^2 - a^2 = 3 \cdot b \cdot c - 2 \cdot b \cdot c \Rightarrow b^2 + c^2 - a^2 = b \cdot c \quad / \cdot \frac{1}{2 \cdot b \cdot c} \Rightarrow \\ &\Rightarrow \frac{b^2 + c^2 - a^2}{2 \cdot b \cdot c} = \frac{1}{2} \Rightarrow \cos \alpha = \frac{1}{2} \Rightarrow \alpha = \cos^{-1} \left(\frac{1}{2} \right) \Rightarrow \alpha = 60^\circ. \end{aligned}$$

Vježba 119

Za duljine stranica a, b, c i poluopseg s trokuta vrijedi $4 \cdot s \cdot (s - a) = 2 \cdot b \cdot c$. Nadite kut α .

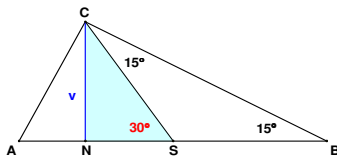
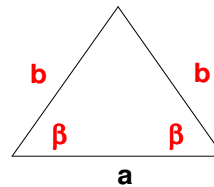
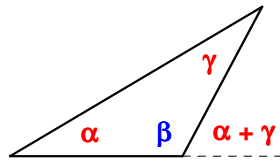
Rezultat: 90° .

Zadatak 120 (Zoran, Luka, Jan, maturanti gimnazije)

U pravokutnom trokutu udaljenost središta S opisane kružnice od nožišta N visine na hipotenuzu iznosi 6. Ako je kut $\beta = 15^\circ$, kolika je površina trokuta?

Rješenje 120

Ponovimo!

Sa slike vidi se:

$$|AB| = c, \quad |SB| = |SC| = \frac{1}{2} \cdot c, \quad |NS| = 6$$

$$\angle NSC = 30^\circ, \quad |CN| = v.$$

Uočimo pravokutan trokut NSC i pomoću funkcija tangens i kosinus izračunamo duljinu visine v i hipotenuze c :

$$\operatorname{tg} 30^\circ = \frac{|CN|}{|NS|} \Rightarrow \frac{\sqrt{3}}{3} = \frac{v}{6} \quad / \cdot 6 \Rightarrow v = 2 \cdot \sqrt{3}.$$

$$\cos 30^\circ = \frac{|NS|}{|CS|} \Rightarrow \frac{\sqrt{3}}{2} = \frac{6}{\frac{c}{2}} \Rightarrow \frac{\sqrt{3}}{2} = \frac{12}{c} \Rightarrow \sqrt{3} \cdot c = 24 \Rightarrow c = \frac{24}{\sqrt{3}} \Rightarrow \left[\begin{array}{l} \text{racionalizacija} \\ \text{nazivnika} \end{array} \right] \Rightarrow$$

$$\Rightarrow c = \frac{24}{\sqrt{3}} \cdot \frac{\sqrt{3}}{\sqrt{3}} \Rightarrow c = \frac{24 \cdot \sqrt{3}}{3} \Rightarrow c = 8 \cdot \sqrt{3}.$$

Površina trokuta iznosi:

$$P = \frac{c \cdot v}{2} \Rightarrow P = \frac{8 \cdot \sqrt{3} \cdot 2 \cdot \sqrt{3}}{2} \Rightarrow P = 8 \cdot (\sqrt{3})^2 \Rightarrow P = 8 \cdot 3 \Rightarrow P = 24.$$

Vježba 120

U pravokutnom trokutu udaljenost središta S opisane kružnice od nožišta visine na hipotenuzu iznosi 3. Ako je kut $\beta = 15^\circ$, kolika je površina trokuta?

Rezultat: 6.